

ELLYMANIJA

Časopis GU Elly Bašić
treći broj, 2013 god.

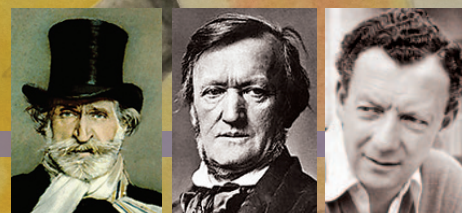

Glazbeni susreti učenika klavirskog odjela

Grupa za novu glazbu i Maja Petyo Bošnjak

Dani škole

Obljetnice - Verdi, Wagner i Britten

Jeste li znali?

Nastupi i gostovanja učenika

Aida u HNK-u

Diva u Zagrebu - Elina Garanča

Maturanti - generacija 2013.

SADRŽAJ

Školska događanja

Glazbeni susreti učenika klavirskog odjela (Željka Kranjec Noll, prof.)
Elly Bašić i Albe Vidaković u zagrebačkoj Katedrali (Viktorija Prevarić)
Dani škole- predavanje Verdi i Wagner, izvješće (Davor Penzar, Ana Stanković)
Dani škole- sažetak doktorskog rada Fmp u klavirskoj poduci (dr. sc. Blaženka Bačlija Sušić, prof.)

Razgovor s povodom

Grupa za novu glazbu i Maja Petyo Bošnjak (Hana Zdunić)

Obljetnice

Giuseppe Verdi i Richard Wagner – 200 godina
Benjamin Britten- 100 godina

Osvrti

Viva Verdi (Davor Dubček)
Aida - trijumf ili podbačaj? (Lucija Jelušić)
Diva u Zagrebu – koncert za pamćenje (Lucija Jelušić)

Jeste li znali?

Koju je Purcellovu temu Britten najviše volio? (Iva Božić)
Politika i glazba - Zabranjeni Rigoletto (Ana Bokulić)
Politika i glazba - Credo skandal (Hana Zdunić)
Minimalizam, posebna zvijerka bez kraja (Hana Zdunić)
Film i glazba - Tko je bio Kubrickov ljubljani skladatelj? (Hana Zdunić)
Film i glazba - Django Unchained uz Verdijev Dies Irae (Matej Lovrenović)

Gostovanja

Nastupi i gostovanja učenika

Maturanti

Generacija 2013 (Iva Božić)

IMPRESUM

Izdavač: GU Elly Bašić

Glavna urednica: Nataša Perak Lovričević

Uredništvo: Lucija Jelušić, Viktorija Prevarić, Hana Zdunić, Ana Bokulić, Matej Lovrenović, Davor Penzar, Šimun Matišić, Vlasta Sinković, Barbara Britvić

Grafička urednica: Slavica Čutura

Tisak: Alfacommerce

Za izdavača: Mirela Buchberger Karlo
Zagreb, rujan 2013.

Pred vama je novi broj časopisa Ellymanija! Nastao je ponovno kao rezultat rada grupice učenika teorijskog odjela 3. razreda srednje škole za vrijeme njihovog posebnog sata povijesti glazbe. Učenici su zajedno, nakon dugotrajnih diskusija i dilema, izabrali teme i osmislili način obrađivanja i prezentacije tih tema. Također su napisali i većinu tekstova u časopisu. Osim učeničkih tekstova časopis donosi i tekstove naših profesorica: dr. Blaženke Bačlija Sušić i Željke Kranjec Noll te intervju s Majom Petyo Bošnjak.

U rubrici Školska događanja pročitajte kako su protekli susreti učenika klavirskog odjela, a zatim možete pronaći opis Adventskog koncerta u zagrebačkoj katedrali i izvješće o predavanjima održanima u vrijeme proteklih dana škole.

Zanima li vas što radi školska Grupa za novu glazbu? Odgovore na sva pitanja pročitajte u našoj novoj rubrici koju smo nazvali jednostavno: Razgovor s povodom!

Prošla je školska godina bila u znaku 200. te obljetnice rođenja dvaju velikih opernih skladatelja Verdija i Wagnera. Njihovu smo glazbu slušali, slikali, analizirali, proučavali smo njihove živote, a u Hrvatskom narodnom kazalištu smo pogledali Verdijevu Aidu i Wagnerovog Lohengrina. Na kraju nam se jednostavno nametnula usporedba ova dva velika umjetnika. Provjerite koje su njihove sličnosti, a koje razlike! No, nisu samo Verdi i Wagner imali obljetnicu u 2013. godini - prije 100 godina rođen je slavni engleski skladatelj Benjamin Britten.

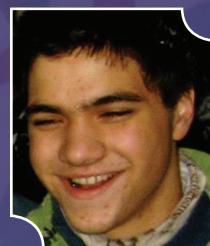
Razmišljate li hoćete li otići pogledati predstavu Verdijeve opere Aida u zagrebačkom HNK koja je izazvala kontradiktorne reakcije publike i kritike? Dva zanimljiva osvrti i različita pogleda naših učenika sigurno će vas potaknuti na odlazak u kazalište! A nakon što pročitate osvrt na jedan od vrhunskih događaja protekle koncertne sezone u našem gradu, na recital operne dive Eline Garanče, vjerujemo da ćete kupiti kartu za njezin koncert, gdje god on bio!

Želite li zadiviti sugovornike u razgovorima o glazbi svakako morate pročitati tekstove iz rubrike Jeste li znali. Otkrivamo koju je Purcellovu temu najviše volio Britten, zašto je bila zabranjena Verdijeva opera Rigoletto, donosimo zanimljivosti o estonijskom skladatelju Arvo Pärtu, o minimalizmu u glazbi. Za ljubitelje filma pronašli smo odakle je glazba koju čujemo u filmovima Odiseja u svemiru 2001 i Django Unchained.

U školskoj godini 2012/13. naši su komorni sastavi i orkestri imali brojne uspješne nastupe i gostovanja. Previše ih je da bismo sve nabrojali, izdvojili smo nekolicinu.

Na kraju, u rubrici Maturanti, možete upoznati generaciju maturanata 2012/13, njihove uspjehe, želje i planove.

Nataša Perak Lovričević

Autori tekstova: dr. Blaženka Bačlija Sušić, prof., Željka Kranjec Noll, prof., Viktorija Prevarić, Lucija Jelušić, Davor Dubček, Davor Penzar, Ana Stanković, Matej Lovrenović, Hana Zdunić, Ana Bokulić, Iva Božić

Glazbeni susreti učenika klavirskog odjela

Željka Kranjec Noll, prof.

Željka Kranjec Noll, prof. s učenicima u dvorani škole

U školskoj god 2012./13. Željka Kranjec Noll predložila je na klavirskom odjelu događanje za osnovce – generacije učenika petog i šestog razreda. Smatrala je potrebnim i bila voljna organizirati jednu takvu manifestaciju koja je neke podsjetila na nekadašnja zbivanja pod nazivom “Krf” koje je vodila profesorica Ljerka Čavić. Profesorica Željka Kranjec je tim povodom održala i kraće predavanje na stručnom vijeću klavirista na prijedlog voditeljice vijeća prof. Jelice Kuzmin. Tema je bio *KRF- klavirska radionica funkcionalaca* (trebalo je pojasniti što podrazumijeva taj naziv specifičan za našu školu). Prof. Kranjec je smatrala da ideje koje je utemeljila i pokrenula prof. Čavić ne treba zaboraviti, nego naprotiv, njegovati, mijenjati i realizirati prema potrebi, želji i zahtjevima odjela.

Glazbeni susreti održani su u studenom mjesecu 2012. s ciljem poticanja i motiviranja nastavnika i učenika, razmjene stručnih mišljenja i pedagoških stavova, međusobne suradnje profesora te praćenja učenika dviju završnih generacija osnovne škole (odjel je brojao pa je sudjelovanje ovaj put organizirano za peti i šesti razred osnovne škole). Također je jedan od ciljeva bio da se uključi što više učenika (ne samo oni koji su uvijek eksponirani) te uvid u kvalitetu generacija i saznanje koji bi učenici mogli nastaviti školovanje bilo kao instrumentalisti ili kao teoretičari. To je bila jedna mala provjera znanja i napredovanja učenika u tom razdoblju (prvo polugodište). Također, zadatak je bio ostvariti koncerte u opuštenu atmosferu, koja nikako nije ispitna, audicijska ili natjecateljska.

Program je bio slobodan, prema odabiru nastavnika u trajanju do 5 minuta, a uključeni su učenici A programa petog i šestog razreda, također po slobodnoj volji nastavnika, dakle sudjelovanje nije bilo obavezno kao na ispitu i kolokviju. Projekt se održavao dva dana (16. 11. dva koncerta u školi i 17. 11. jedan koncert u HDS-u gdje su nastupili naši učenici i učenici gosti). Kao gosti nastupili su učenici glazbenih škola: *Pavao Markovac, Blagoje Bersa, Vatroslav Lisinski, Ivan Zajc i Zlatko Baloković* koji su se odazvali u velikom broju (ukupno je sudjelovalo 73 nastavnika i učenika od čega 17 profesora i 27 učenika sa naše škole). Naše učenike za završni koncert odabrala je komisija u sastavu 4 profesora odjela. Koncerti i druženja protekli su u ugodnom ozračju popraćeni velikim brojem (73) sudionika naše škole i škola koje su gostovale. Nadamo se da će se praksa održavanja takovih i sličnih susreta na našoj školi nastaviti i ubuduće.

Elly Bašić i Albe Vidaković u zagrebačkoj katedrali

Viktorija Prevarić

Adventski koncert profesora i studenata *Instituta za crkvenu glazbu Albe Vidaković* i učenika Glazbenog učilišta Elly Bašić održao se u nedjelju, 16. 12. 2012. u 19:30 sati u zagrebačkoj katedrali. Bila je to suradnja zbora i solista s Instituta te gudačkog orkestra i srednjoškolskog zbora GUEB. Zajednički su izvodili *Credo* i *Et incarnatus iz Credo* (RV 591) Antonia Vivaldija i *Tolite Hostias* Camila Saint - Saënsa. Osim tih skladbi studenti Instituta su izvodili još 7 skladbi te je naša bivša učenica violinistica Katarina Kutnar, sada studentica Muzičke akademije u Zagrebu, izvela Bachov *Arioso* uz pratnju gudačkog orkestra GUEB. Sve je započelo kada je dirigent gudačkog orkestra GUEB Marko Magdalenčić, koji predaje i na Institutu, prihvatio prijedlog voditeljice zbora Instituta Danijele Župančić za suradnju. Priključio se i srednjoškolski zbor GUEB pod vodstvom profesorice Dine Rudolf Perković. Svaki je ansambl skladbe uvježbavao zasebno te su se spojili tek tjedan dana prije samog koncerta. Prva zajednička proba zbora i orkestra GUEB protekla je vrlo zanimljivo, iako je služila samo tome da se međusobno poslušamo i otprilike dobijemo dojam kako to zajedno zvuči. Osjetio se učinak pojedinačnih proba jer smo imali velike razlike u tempima te smo se samo „lovili“. No brzo se to uskladilo. Prva kompletna zajednička proba sa studentima s Instituta u katedrali bila je još zanimljivija jer su oni sve vježbali puno sporije, no i to se kroz nekoliko proba izjednačilo. Sam koncert protekao je odlično, nagrađen pljeskom publike koja je napunila katedralu. Većini je to bio prvi, nadamo se ne i posljednji, nastup u katedrali. Bilo je to vrlo zanimljivo iskustvo što zbog samog prekrasnog prostora katedrale i njezine posebne akustike, a što zbog suradnje sa još jednim „vanjskim“ ansamblom.

Dani škole 2013.- predavanja

Verdi i Wagner - 200. obljetnica

Davor Penzar i Ana Stanković

Kao i svake godine, ponovno je jedan tjedan u veljači bio posvećen uspjesima učenika (i, naravno profesora) naše škole. Učenici solisti i učenički glazbeni sastavi izvodili su koncerte u dvorani škole i dvoranama Hrvatskog glazbenog zavoda i Hrvatskog društva skladatelja. Također su u školskoj dvorani bila održana i dva predavanja. Jedno predavanje održala je dr. Blaženka Bačlija Sušić o improvizaciji u klavirskoj nastavi, a drugo naše maturantice Mateja Taradi i Slavica Marijan o skladateljima Giuseppeu Verdiju i Richardu Wagneru.

Što se vidjelo u predvorju škole, a o čemu možete i puno pročitati u ovom broju školskog časopisa, 2013. godine obilježava se 200. obljetnica rođenja Verdija i Wagnera. Ovaj svjetski zanimljiv događaj iskoristile su gore spomenute Mateja i Slavica za svoje završne radove iz povijesti glazbe, pod mentorstvom prof. Perak Lovričević. Svoje radove oblikovale su u zanimljiva predavanja koja su održale pred punom školskom dvoranom 20. veljače.

Prva je na redu bila Slavica Marijan sa svojim predavanjem *Viva Verdi*. Nakon kratkog Slavičinog uvoda zapjevao je *Ad hoc* zbor učenika srednje škole (okupljen od Borisa Klarića, prof.), uz klavirsku pratnju Šimuna Matišića (3. razred s. š.) i izveo *Va Pensiero* iz Verdijeve opere *Nabucco*. Nakon ujedinjene, srčane izvedbe zbora Slavica je nastavila svoje predavanje o Verdijevom životu i djelima uz pozornu

Mateja Taradi i Slavica Marijan

Školska događanja

pažnju publike. U predavanje se opet uklopila još jedna glazbena ilustracija. Bio je to Valentino Blasina (tenor, učenik 4. razreda s. š.; mentorica prof. Krušelj) otpjevavši *Bella figlia dell' amore* i *Questa o quella* iz *Rigoletta* i ulomak dueta *Libiamo ne' lieti calici* iz *La traviata* s Marijom-Katarinom Jukić (sopran, učenica 2. razreda s. š.; mentorica prof. Krušelj), uz pratnju Martine Jembrišak (harmonika, 4. razred s. š.) i Borisa Klarića, prof. (na klaviru). Poslije otpjevanih dijelova iz Verdijevog opusa Davor Dubček (3. razred s. š.; mentor prof. Letica) kratkim je predavanjem *Giuseppe Verdi – političar, odjeci Aide u HNK* objasnio talijansko političko stanje za života G. Verdija (pročitajte skraćeni oblik Davorovog predavanja u ovom časopisu!).

Nakon Slavičinog zanimljivog predavanja o Verdiju na red je došla Mateja Taradi sa svojim predavanjem *Richard Wagner – revolucija u glazbi*. Publika, ništa manje zainteresirana za Wagnera nego za Verdija, s užitkom je poslušala o životu i stvaralaštvu velikog njemačkog opernog skladatelja, a zatim je opet onaj isti *Ad hoc* zbor uz sudjelovanje svih prisutnih otpjevao *Treulich gefürth* iz Wagnerove opere *Lohengrin*. Nakon što je publika dovoljno *napasla* uši, na redu su bila i usta, pa je ova izvrsna poduka o Verdiju i Wagneru doživjela savršen kraj uz zakusku za predavače, mentore, izvođače i publiku.

Svi su pjevali!

*Valentino Blasina,
Marija-Katarina Jukić,
Boris Klarić, prof.*

2013/02/20

Zainteresirana publika

Funkcionalna muzička pedagogija u klavirskoj poduci

Dr. Blaženka Bačlija Sušić, prof.

*Profesorica Klavirskog odjela naše škole
Blaženka Bačlija Sušić doktorirala je 2012. g. na
Muzičkoj akademiji u Ljubljani sa temom FMP u
klavirskoj poduci*

Donosimo sažetak njezinog doktorskog rada koji je opširno predstavila na predavanju u okviru dana škole 2013. godine.

Uvod

Kroz doktorski rad pod nazivom Funkcionalna muzička pedagogija (FMP) u klavirskoj poduci, prikazane su šire, didaktičke te uže, metodičke specifičnosti FMP s aspekta klavirske poduke.

Improvizacija, kao jedna od osnovnih metodičkih specifičnosti kako teorijske tako i instrumentalne poduke FMP, predstavlja središnji dio teorijskog dijela doktorskog rada.

Uz improvizaciju, posebno je obrađena motivacija učenika glazbe koja predstavlja važan čimbenik u obrazovnom procesu FMP. Posebno je istaknuta motivacija za postignućem kao jedna od najvažnijih vrsta motivacije u glazbenom obrazovanju. U okviru nje stavljen je naglasak na *Atribucijsku teoriju* Bernarda Weinerja (Weiner, 1992) koja proučava razlike i posljedice različitog tumačenja uspjeha i neuspjeha.

Tekst

U prvom dijelu teorijskog dijela rada, autorica je predstavila stvaralački rad Elly Bašić - autorice FMP, ukratko prikazala povjesni razvoj ovog glazbeno - pedagoškog koncepta kao i njegove osnovne didaktičke i metodičke principe te odgojne ciljeve. Budući su navedeni didaktički principi FMP obilježeni vremenom kada su u svijetu bili aktualni glazbenopedagoški koncepti autora poput: Maria Montessori, Rudolf Steiner, Émile Jaques-Dalcroze, Zoltán Kodály, Shin'ichi Suzuki, Carl Orff, Edgar Willems i dr., ukratko je povučena paralela između FMP i drugih glazbeno - pedagoških koncepata.

Empirijski dio rada temelji se na navedenim teorijskim osnovama te se stoga sastoji iz dva dijela:

1. akcijskog istraživanja improvizacije u individualnoj nastavi klavira
2. istraživanja motivacije za postignućem učenika klavira koji uče glazbu prema različitim metodičkim postupcima u nastavi.

Akcijsko istraživanje improvizacije (AI)

S obzirom na prirodu problema, prvi dio istraživanja temelji se na kauzalno - neeksperimentalnoj metodi pedagoškog istraživanja pri čemu se putem akcijskog istraživanja u okviru studije slučaja proučavalo kako improvizacija pri učenju klavira utječe na učenike i njihovu inventivnost kao i motivaciju za sviranje. Istraživanje je provedeno u školskoj godini 2009/10. a aktivni sudionici istraživanja bili su 13 učenika klavira GU Elly Bašić (GU EB) iz klase nastavnika koji je ujedno bio i akcijski istraživač provedenog istraživanja. Na osnovu skala tipa semantičkog diferencijala kojima su učenici izražavali svoje stavove spram glazbene škole, sviranja klavira kao i stvaranja glazbe kroz improvizaciju, utvrđen je rast svih vrijednosti nakon redovite primjene improvizacije u nastavnoj praksi.

Oktave se svađaju,
2009. god.

Tijekom istraživanja korišteni su i drugi instrumenti za prikupljanje podataka kao što su reflektivni - istraživački dnevnik koji je vodio nastavnik, akcijski istraživač i audio snimke improvizacija učenika. Sukladno elastičnoj prirodi AI umjesto planirana 2 provedena su 3 kruga istraživanja. Kroz prvi krug AI koji je bio usmjeren na spontanu improvizaciju, zaključeno je da je bez obzira na planirane aktivnosti, pri izboru teme i načina provođenja spontane improvizacije, važno svakog učenika promatrati kao individuu sa svojim problemima i potrebama te prema tome usmjeravati daljnji rad. Važno je osluškiavati dijete te voditi računa i o njegovoj neverbalnoj komunikaciji. Stoga se u drugom krugu AI prišlo problemima na drugi način, te se kroz tzv. ciljane improvizacije podilazilo učenikovoj prirodi i njegovim potrebama. Zaključeno je da su se učenici na taj način puno slobodnije i spontanije izražavali, bili više usredotočeni na samu aktivnost stvaranja glazbe, više se uživali i predavali glazbi te izražavali svoj emotivni doživljaj odabrane teme, veću pažnju usmjeravali na ton stvarajući tako prave zvučne apstrakcije kroz tzv. improvizacije atmosfere. Sve se to pozitivno odrazilo i na veću motivaciju za sviranje zadanog programa. Kroz treći krug AI učenici su se upoznali s načinom stvaranja u kojem su postojali određeni zadani elementi kojih su se trebali pridržavati pri stvaranju. Pri tome je zaključeno da je važno ne stavljati pred učenike prezahtjevne zadatke koji bi radi njihove usredotočenosti na zadani element potpuno sputavali njihovu slobodu i spontanost pri stvaranju.

Kroz provedeno AI zaključeno je da bilo koji oblik stvaranja i kreiranja nečeg novog, originalnog, osobnog, izuzetno povoljno djeluje na djetetov kako glazbeni tako i stvaralački razvoj u životu općenito. Dijete kao individua sa svojim potrebama, mogućnostima, željama i osobnošću treba predstavljati nukleus oko i prema kojem će se organizirati i usmjeravati sve stvaralačke aktivnosti. Redovita primjena aktivnosti glazbenog stvaranja kroz improvizaciju pozitivno se odrazilo kako na djetetovu tako i na nastavnikovu motivaciju i napredak u svim dimenzijama nastavne prakse.

Učenica improvizira

Dječji crtež

Istraživanje motivacije za postignućem učenika

U drugom dijelu empirijskog dijela rada, istražena je motivacija za postignućem učenika 4., 5. i 6. razreda klavira dviju zagrebačkih glazbenih škola: GU EB koja radi prema programu FMP i jedne glazbene škole sa standardnim metodičkim pristupom u nastavi. Osnovni cilj istraživanja bio je utvrditi kako različiti metodički postupci pri učenju glazbe utječu na motivaciju za postignućem učenika klavira. Istraživanje je provedeno u 3. mjesecu 2011. godine i u njemu je sudjelovalo ukupno 136 učenika klavira.

Znanstveni doprinos doktorske disertacije je kako u predstavljanju vrijednosti FMP tako i lika i djela njezine autorice Elly Bašić, analizi koncepta FMP u usporedbi s drugim priznatim glazbeno - pedagoškim konceptima kao i analizi te usporedbi sa standardnim obrazovnim programom glazbenih škola kroz dobivene rezultate istraživanja te prikazu dosada neistražene literature o FMP, osobito s vidika klavirske poduke.

Aplikativni doprinos rada je u predstavljanju i vrednovanju kvaliteta pedagoških principa i ideja FMP u praksi. Proučavanje motivacije za postignućem učenika glazbe kao i iskustva i zaključci proizašli iz studije slučaja na području primjene improvizacije u nastavi klavira osnovne glazbene škole predstavljaju izvorni znanstveni doprinos, budući da ta tematika dosada još nije bila obrađena u Hrvatskoj i Sloveniji, a o njoj postoji malo pisanog gradiva i u inozemstvu.

Redni broj	Čimbenik	M		SD		t	p
		GU Elly Bašić	GŠ sa stand. progr.	GU Elly Bašić	GŠ sa stand. progr.		
1.	TRUD	4,385	4,222	0,4795	0,3032	2,327	0,021
2.	OBITELJSKA SREDINA	3,088	2,923	0,55	0,7709	1,452	0,149
3.	KLIMA U RAZREDU	3,7	3,383	0,5988	0,6838	2,886	0,005
4.	GLAZBENE SPOSOBNOSTI	4,315	4,408	0,5205	0,3847	-1,17	0,244
5.	OSJEĆAJNOST ZA GLAZBU	4,227	3,977	0,5095	0,4107	3,113	0,002

Rezultati provedenog istraživanja su pokazali, da učenici GU EB koji uče glazbu prema programu FMP, u većoj mjeri rezultate svog postignuća pripisuju atribucijama, truda, klimi u razredu i osjećajnosti za glazbu. To potvrđuje pozitivan utjecaj ideja i stavova FMP na motivaciju za postignućem njezinih učenika klavira kao i činjenicu da različiti metodički pristupi u učenju glazbe značajno utječu na motivaciju za postignućem učenika. S aspekta Weinerove atribucijske teorije, učenici GU EB za razliku od učenika glazbene škole sa standardnim programom, u nešto višim vrijednostima ističu atribuciju truda u odnosu na atribuciju glazbenih sposobnosti.

Redni broj	Čimbenik	M		SD		t	p
		GU Elly Bašić	GŠ sa stand. progr.	GU Elly Bašić	GŠ sa stand. progr.		
1.	SAMOSVIJEST O VLASTITIM GLAZBENIM SPOSOBNOSTIMA	3,219	2,913	0,3646	0,2959	5,326	0,01
2.	OSOBNA PREDANOST GLAZBI	2,326	2,977	0,2887	0,4042	4,918	0,01
3.	ODNOS PREMA GLAZBENOJ ŠKOLI	3,281	2,698	0,3072	0,4401	9,041	0,01
4.	USPOREDBA AKTIVNOSTI	2,482	2,671	0,322	0,5333	5,374	0,01

S obzirom na rezultate drugog upitnika koji mjeri jačinu motivacije, utvrdili smo da učenici GU EB imaju jače razvijenu samosvijest o vlastitim glazbenim sposobnostima, veću predanost glazbi, bolji odnos spram glazbene škole kao i odnos spram glazbene škole pri usporedbi glazbe s drugim aktivnostima. Rezultati varijance odnosno kovarijance dodatno su potvrdili navedene rezultate u korist učenika GU Elly Bašić.

Grupa za novu glazbu

Razgovarala: Hana Zdunić

Grupa za novu glazbu,
Maja Petyo Bošnjak
i Antun Nalis

Koncert na Muzičkom biennalu Zagreb 2013. bio je povod za razgovor s osnivačicom i umjetničkom voditeljicom grupe Majom Petyo Bošnjak, profesoricom klavira. Grupa za Novu glazbu osnovana je u našoj školi krajem 2007. godine prema zamislima profesorice klavira Maje Petyo Bošnjak i Berislava Šipuća, kojima se kasnije pridružio i Josip Nalis. Dugoročni cilj projekta jest sustavno upoznavanje učenika s Novom glazbom 20. stoljeća kako bi mogli slijediti nova stremljenja 21. stoljeća. Grupa je uspješno nastupila na Muzičkom biennalu Zagreb 2009., 2011. i 2013. godine.

Hana: Kako ste dosli do ideje za stvaranje grupe?

Petyo Bošnjak: Neposredno prije MBZ 2007. održala sam predavanje o *Muzičkom biennalu Zagreb* u prošlosti i pozvala prof. Berislava Šipuća, tada umjetničkog direktora MBZ-a, kao gosta. U razgovoru s njim doznali smo mnoge zanimljive podatke prvenstveno o procesu formiranja programa festivala, angažiranju izvođača te velikom značaju u međunarodnim razmjerima koje taj festival ima. On je tom prigodom održao kratku radionicu s nekoliko naših učenika srednje škole koja je odlično primljena kako među učenicima tako i među prisutnim profesorima.

Kako je jedan od naglasaka mog predavanja bio i kontinuitet sudjelovanja mladih (učenika ili studenata) na MBZ od njegovih početaka, došli smo do konstatacije da s time treba i nastaviti. Rodila se ideja, budući da na nivou osnovnog i srednjeg obrazovanja to ne postoji, o pronalaženju načina kojim bi se mladima od samog početka omogućilo sistematično bavljenje *Novom glazbom*. Kolega Šipuć i ja zajednički smo osmislili i započeli projekt pod nazivom *Mladi i suvremena glazba*. *Grupa za Novu glazbu* ansambl je putem kojeg se navedeni cilj ostvaruje na nivou srednje škole dok se s učenicima osnovne škole radi u radionicama koje vodim. Cijeli projekt zaživio je zahvaljujući razumijevanju i uz podršku tadašnje ravnateljice Marine Letica i ostalih profesora škole te je 15. 4. 2013. koncertom u Muzeju Mimara i izdavanjem DVD-a *Grupe za Novu glazbu* obilježena njegova peta godišnjica.

Hana: Što je bilo na repertoaru prvog koncerta?

Petyo Bošnjak: Prvi nastup *Grupe* bio je najprije u dvorani škole gdje su prisutni slušatelji dali poticaj da se nastup ponovi i u HGZ-u na Danima škole. Grupa je tada izvela *Kolaž*, djelo nastalo kao zajedničko autorsko djelo članova, improvizaciju na motive barokne glazbe. Pokazala se povezanost improvizacije koja se njeguje u našoj školi kao jedan od temeljnih načina odgoja i oblikovanja ličnosti i njene primjene kao nezaobilaznog elementa u izvođenju *Nove glazbe*.

Hana: S kojim ste koncertom najviše zadovoljni?

Petyo Bošnjak: Nastupi koji su slijedili, posebno oni ostvareni po pozivu organizatora, na MBZ-u i u suradnji s *Cantus ansambлом*, ne samo da su bili izuzetna afirmacija za našu školu na međunarodnoj razini, nego nadasve dragocjeno iskustvo koje se nigdje ne može steći osim nastupima na takvim festivalima i s najvršnjim profesionalnim umjetnicima od kojih se puno toga može naučiti. Nadam se da će se te i slične prilike ukazivati i u budućnosti.

Hana: Što imate u planu za buduće koncerte?

Petyo Bošnjak: Kako je Grupa jedini ansambl učenika koji izvode Novu glazbu u Hrvatskoj, na meni je kao voditelju težak zadatak i izazov izbora djela iz postojeće literature koja je dostupna učenicima srednje škole (pristupačna, po težini moguća za izvođenje, zanimljiva, edukativna u smislu upoznavanja različitih vrsta partitura od grafičkih do klasično notiranih). Zadatak mi je dodatno otežan činjenicom da je ta literatura minimalno zastupljena u našim knjižnicama te se uglavnom odlučujem za narudžbu partitura djela koje sam u najboljem slučaju čula ali ne i prethodno vidjela njihovu partituru.

Hana: Što smatrate razlogom da se učenici učlanjuju u grupu? Je li to zbog neke vrste zabave ili jednostavno radi toga što je rad u grupi drugačiji pa automatski i zanimljiviji, zabavniji, ili su u njoj radi toga što konkretno uživaju u modernoj glazbi?

Petyo Bošnjak: Sastav Grupe formira se od oko 10 tak učenika instrumentalista u dogovoru s pročelnicima odjela škole. Posebno me veseli što se u posljednje vrijeme učenici sami prijavljuju, žele postati članovi Grupe i „ići na suvremenu“. To smatram potvrdom opravdanosti postojanja cijelog projekta i činjenicom da smo uspjeli pokrenuti ono što nam je bio cilj, dakle približiti Novu glazbu mladima. Dobar glas se daleko čuje tako da zaključujem da su te prijave pozitivna iskustva dosadašnjih članova Grupe koja se prenose dalje.

Hana: Je li potrebna određena doza zrelosti za bavljenje modernom glazbom?

Petyo Bošnjak: Moja je teza da je najbolji a možda i jedini pravi način približavanja Nove glazbe upravo osobno iskustvo izvođenja te glazbe. Krajnje je vrijeme a i pedagoška dužnost da se Novoj glazbi kod nas nakon toliko dugog perioda njenog postojanja dade zasluženo ravnopravno mjesto u procesu obrazovanja kao što je to slučaj u drugim zemljama Europe (na pr. Njemačkoj). Novim naraštajima trebamo pomoći i omogućiti da je upoznaju, percipiraju i slušaju na drugačiji način, s prihvatanjem a ne odbijanjem. Za to nije potrebna ni zrelost učenika ni njihova posebna glazbena sposobnost, već malo hrabrosti u početku i dobra prilika (kao članstvo u Grupi ili sudjelovanje u nekoj radionici). Ja sam tu priliku dobila jako rano. Sa svojih 10 godina sam nastupila na MBZ-u i sigurna sam da je moj doživljaj te glazbe zato drugačiji, onakav kakav želim da ostane barem nekima od do sada preko 40 učenika kojima je provedba ovog projekta dala tu priliku.

Oni su prešli tu magičnu granicu skladatelj - izvođač, sami su kreirali unutar akcijskog okvira danom od skladatelja i osjetili kako je to biti odgovoran za izgled i sudbinu skladbe koju izvode. Spoznali su da je mnoge skladbe, posebno one grafički notirane, gotovo nemoguće izvesti dva puta identično. Suradivali su sa skladateljem u procesu nastajanja skladbe i rada na njenom izvođenju. Uživali su u procesu zajedničke kreacije svih članova ansambla. Donosili su odluke u tijeku izvođenja, okušali se i u scenskom nastupu. Sve to bi trebalo biti presudno da postanu članovi tabora ZA Novu glazbu i naravno ličnosti jako širokih pogleda.

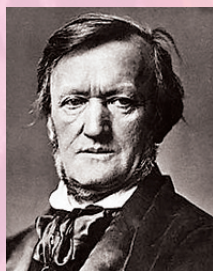
Hana: Jeste li zadovoljni s radom grupe? Biste li htjeli da je nešto drugačije?

Petyo Bošnjak: Rad s Grupom me obogaćuje, daje nove poticaje i ideje. Međusobno odlično surađujemo i nadam se da je zadovoljstvo obostrano. Vjerujem da članovi cijene posebnu dodatnu vrijednost koja im je omogućena a to je rad sa profesionalnim dirigentom. Nakon prof. Šipuća od 2009. godine je to s kolegom dirigentom Josipom Nalisom. Po reakcijama učenika zaključujem da radimo dobar i koristan, u Hrvatskoj pionirski posao, te me to čini izuzetno sretnom. Nadam se da će „projekt“ u budućnosti postati „nastavni predmet Suvremena glazba“ u našoj i mnogim školama Hrvatske te naći svoje trajno mjesto u sistemu glazbenog obrazovanja s puno nasljednika koji bi željeli nastaviti moj posao.

Giuseppe Verdi i Richard Wagner - 200 godina

Giuseppe Verdi

Richard Wagner

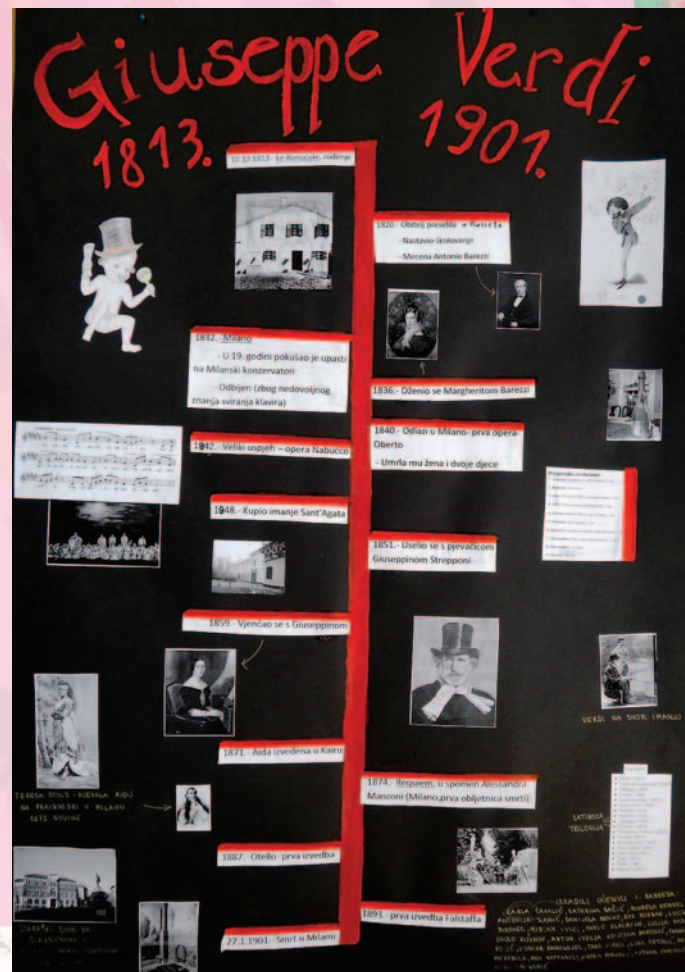
Godina 2013. u cijelom je svijetu posvećena obilježavanju 200.te obljetnice rođenja dvaju velikih opernih skladatelja Verdija i Wagnera. I mi smo se priključili proslavi, naravno u okviru svojih mogućnosti. Slušali smo glazbu dvojice majstora, slikali uz nju, analizirali ju, proučavali smo njihove živote, u Hrvatskom narodnom kazalištu pogledali smo Verdijevu Aidu i Wagnerovog Lohengrina. Maturantice Mateja Taradi i Slavica Marijan o dvojici su skladatelja održale predavanje u školskoj dvorani (pročitajte izvješće Davora Penzara i Ane Stanković).

Izložba

Naslikali smo slike, izradili plakate i dvije velike maske (Verdi i faraon) i zatim postavili malu izložbu u predvorju škole, koja je, kao i sve naše dosadašnje, završila s kvizom u kojemu su mogli sudjelovati svi učenici, roditelji i nastavnici. Dobitnici nagrada su učenice 1. razreda srednje škole Lucia Sirovec, Antonija Slamić i maturantica Marija-Katarina Jukić.

Aida - likovni izraz učenika

Giuseppe Verdi

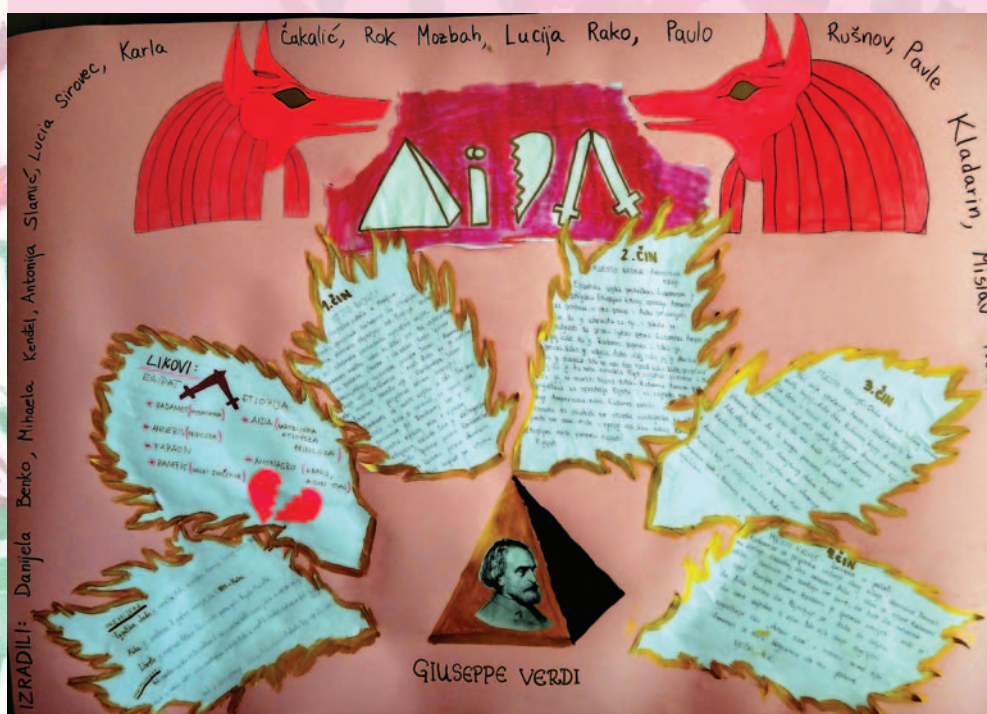
Objetnice

Lohengrin
- likovni izraz učenika

Viva Verdi

Učenici odgovaraju na pitanja

Aida

Verdi vs Wagner

Na kraju nam se jednostavno nametnula usporedba ova dva velika operna skladatelja. Provjerite koje su njihove sličnosti, a koje razlike! Ne trebate birati koji vam je draži ili bolji, nego jednostavno uživati u operama obojice skladatelja! A, da, već ste sigurno shvatili da je lijevi stupac Verdijev, a desni Wagnerov.

- skroman, jednostavan
- prvo imao mecenu, a kasnije se obogatio
- pomagao siromašnima
- bio je simbol talijanske borbe za ujedinjenjem i slobodom
- povezan s rodnim krajem
- nije pisao teorijske tekstove

- rođeni iste godine
- imali privatno glazbeno školovanje
- imali dva braka
- veliki operni skladatelji romantizma
- 1842. g. imali uspješne opere (Nabucco, Rienzi)
- nacionalisti

- rastrošan, egocentričan
- stalno imao mecene, stalno u dugovima
- biti Nijemac je "čisti metafizički pojam"
- često mijenjao mjesto boravka
- pisao tekstove o operi, drami
- povezivao operu i filozofiju (Schopenhauer)

stil

- tradicionalist: (bell canto stil), postepeno reformirao
- radnja: ljubav, međuljudski odnosi, realizam
- likovi: plemići, ljudi iz nižih slojeva
- libreto: kvalitetni tekstovi
- harmonija: romantičarska harmonija
- glas: bel canto, lirski glasovi, virtozni
- melodije: pjevne, kolorature
- orkestar: standardni romantičarski orkestar
- struktura: opera s brojevima

stil

- reformator opere
- fantastične priče, mitologija, legende, filozofija
- heroji, bogovi, vitezovi
- sam pisao svoja libreta!
- puno kromatike, alternacije, modulacije, prošireni tonalitet
- Wagnerijanski pjevači, jaki glasovi, dramatski
- dugačke, prokomponirane, beskraje
- povećani orkestar, ravnopravan, donosi leit motive
- ukinuo operne brojeve, uveo prokomponirane prizore

Benjamin Britten - 100 godina

Iva Božić

Benjamin Britten, britanski skladatelj i pijanist, rođen je 22. studenog 1913. te ovim putem obilježavamo stotu obljetnicu njegova rođenja. Najznačajnija je ličnost suvremene engleske glazbe te je poznat i kao suosnivač *Engleske operne grupe* i glazbenog festivala u Adelburghu. Skladao je mnoge skladbe među kojima su *Ratni requiem*, opera *Peter Grimes* te možda najslavnija *Vodič kroz orkestar za mlade* (1946.). Ta je skladba inače napisana za dokumentarni film redatelja Muir Mathiesona, *Instrumenti orkestra*, u kojem glavnu ulogu ima Londonski filharmonijski orkestar pod dirigentskom palicom Malcoma Sargenta, a namijenjen je mladim uzrastima. Jedno je od tri najpopularnija materijala za dječje glazbeno obrazovanje, zajedno sa Saint-Säensovim *Karnevalom životinja* i Prokofjevom *Peča i vuk*. Britten je umro 4. prosinca 1976. godine, nakon što je u srpnju iste godine dobio počasnu plemićku titulu.

Viva Verdi - odjeci izvedbe opere *Aida* u HNK

Davor Dubček

Kada se činilo kako je ujedinjenje Italije već jako blizu, 21. travnja 1848. godine Giuseppe Verdi je bez promišljanja napisao prijatelju Piave-u: „Trenutak za oslobođenje (Italije) stigao je. Narod tako želi. A kad narod izrazi takvu želju, ne postoji nikakva sila koja ga može zaustaviti. Oni koji misle kako je potrebna sila, mogu iskoristiti svu silu moguću, ali neće više moći oduzeti narodu vlastita prava. Tako je. U nekoliko godina, možda i mjeseci, Italija će biti slobodna!“

Za vrijeme života Giuseppea Verdija Italija se transformirala iz naroda koji je stoljećima bio pod stranim vladarima, u samostalnu, ujedinjenu državu – kraljevinu Italiju. Početkom dvadesetih godina podiže se tajni ustanak *carbonara* (ugljenara) protiv francuske i austrijske vlasti, desetljeće potom kreće novi val protesta poznat kao “Mlada Italija”, a novu dekadu nakon toga obilježava oslobodilački pokret — “Risorgimento”. Politička zbivanja uzrokovala su ponajprije bune kod književnika i kazalištaraca, da bi se u glazbi javila nešto kasnije.

Giuseppe Verdi je od djetinjstva osjećao duh domoljublja i sve do kraja života ostao istinski pristaša i sin domovinskih načela. Njegov “genio musicale” gotovo instinktivno je u svoju glazbu unosio riječi “patria” i “liberta”, postavši simbol borbe za ujedinjenje, a ti događaji podloga za mnoga njegova operna ostvarenja: *Nabucco*, *Lombardi*, *Attila*, *Macbeth* i dr.

Nakon premijere *Nabucca* (1842.) kroz zbornu melodiju zatočenih Židova u Babilonskom prognanstvu (*Va, pensiero, sull' ali dorate*) jasno se čuo poziv na otpor protiv stranih okupatora i za toliko željeno talijansko ujedinjenje. Ime Giuseppea Verdija pretvorilo se u revolucionarni akrostih koji se prvo počinje širiti po zidovima Rima, a onda i po cijeloj Italiji. Grafit *Viva Verdi* isprva se činio vrlo bezopasan no, u stvarnosti je to bila vrlo provokativna aluzija: *Viva V[ittorio] R[e] DI[talia]* odnosno, *Živio Vittorio Emanuele, kralj Italije*.

Ovako angažirani skladatelj otvorio je opernim kućama diljem svijeta mogućnost promišljanja i propitivanja o mogućnostima same opere, o načinu na koje kazalište komunicira s publikom i pri tom se iznalaze nove scenske mogućnosti. Jedna od vrlo zanimljivih i odvažnih postava Verdijeve najizvođenije opere *Aida* nedavno je predstavljena u koprodukciji riječke i zagrebačke operne kuće, u režiji renomiranog mađarskog umjetnika Balazsa Kovalika: *Alegorijom i simbolima želimo pokazati današnje stanje; jakim bojama kostima i scenografije kao i arhitektonskom piramidom (riječe je o stepeništu u obliku piramide, op.a.) želimo ironično pokazati u kakvom društvu živimo.*

Aida u HNK

I zaista, prva istaknuta negativna kritika našla je plodno tlo u kostimografiji jer je Mari Benedek napravila iznimno provokativan rezultat. Mnogi su primijetili povezanost kričavo roza halja egipatskih svećenika, sa haljama svećenika iz Vatikana. Nadalje, intrigantna su i režijska rješenja: kada se Egipćani spremaju napasti Etiopljane, za žrtvu bogu rata iz mase je izabran mladić čiji je izbor publika različito protumačila. Njegova *ženskost* simbolično podsjeća na predstavnika *gay* populacije čime se povlači paralela s odnosom našeg društva prema njima ili možda njegove kretnje i ponašanje podsjećaju na mentalnu retardaciju,

predstavljajući tako dio društva koji i danas nema pravu zaštitu i brigu. Tu je i priča o 'zabranjenoj' ljubavi među zaraćenim stranama (Aida i Radames) za neke tema još svježija iz našeg Domovinskog rata, ali i brojnih ratova diljem svijeta.

Čar ove predstave je da svatko od nas može pronaći događaj koji nas je nedavno ili nekada ranije snažno potresao i povezati s radnjom opere. Jedno je sigurno: opera *Aida* je revolucionarno djelo, a ovom izvedbom vrlo uspješno je usmjerena kritici suvremenih društvenih zbivanja. Nakon premijere 25. siječnja 2013., izvedba je doživjela mnoge neugodne kritike u hrvatskim medijima, no unatoč tomu odaziv publike na slijedećim izvedbama pokazao je kako ipak postoji želja naših sugrađana za suvremenijim spojem opere i kazališta.

Ova Aida je opera za razmišljanje, a ne samo za zabavu, izjavila je Ana Lederer u Jutarnjem listu 5. veljače 2013. i na nama je da se zamislimo i donesemo svoj sud. Toplo preporučamo gledanje nove Aide kao vrlo intrigantnog produkcijskog izraza.

AIDA – trijumf ili podbačaj

Lucija Jelušić

Dvoje živih pokopanih skapat će ovdje od gladi, s plućima punih jamskog plina, zajedno, ili još gore, jedno za drugim, a onda će proces truljenja obaviti svoj odvratni posao, sve dok pod svodom ne ostanu dva kostura, ravnodušna i neosjetljiva, kojima će biti sasvim svejedno leže li svaki za se ili zajedno. To bijaše realno i objektivno stanje stvari – stvar za sebe o kojoj idealizam srca uopće ne vodi računa i koju duh ljepote i glazbe slavodobitno baca u zasjenak. Za operne duše Radamesa i Aide nije postojalo ono što im je objektivno prijeto. Njihovi glasovi bijahu unisono združeni u blaženom uzletu do zaostajalice pred oktavom, uvjeravajući slušatelja da se pred njim otvara nebo i da im svjetlo vječnosti obasjava čežnja.

Thomas Mann

Aida u HNK

no svejedno je počeo razmišljati o pisanju opere. Suprotno od toga, opera nije prouzročena na otvaranju Sueskog kanala, niti na otvaranju Kedijskog opernog teatra (za tu je prigodu odabran Verdijev *Rigoletto*), već na sceni tog istog kazališta na Badnjak 1871. godine.

Ako zamislimo samu scenu kedijskog opernog kazališta ili pak autentičnost samog ambijenta koje su 1994. godine scenografi izvršno prikazali u samom hramu egipatske kraljice Hatšepsut, jasno nam

Verdijevu godinu dva su domaća kazališta, riječko i zagrebačko, odlučila obilježiti jednom od najpoznatijih i najizvođenijih Verdijevih opera *Aidom*. No, čak ni zajedničkim snagama dviju velikih opernih kuća nisu uspjeli sakriti podvojenost mišljenja i oštre kritike koje su bile izazvane novom produkcijom predstave mađarskog režisera Balázsa Kovalika.

U studenome 1869. Keditiv od Egipta, Ismail Paša poznat i kao Ismail Veličanstveni, naručio je od Giuseppea Verdija prigodnu himnu za inauguracijsku ceremoniju Sueskog kanala. Verdi ga je odbio, uz objašnjenje da nema običaj pisati namjensku glazbu,

je zašto je modernizirana izvedba *Aide* u zagrebačkom HNK-u naišla na oštre kritike hrvatske konzervativne publike. Oštre kritike i razočaranje publike već od premijerne izvedbe opere, pobudili su u meni tračak sumnje i ujedno znatiželje koja je, slušajući i čitajući svakodnevno iste kritike, sve više rasla. S obzirom da nikada prije nisam imala prilike gledati ni slušati samo “remek djelo“, znatiželja je bila još veća. Upravo zbog toga što se do sada nisam imala prilike susresti sa samim djelom, odlučila sam ne slušati kritike i doživljaje ostalih, već ići, pogledati i poslušati djelo otvorena uma te se i sama uvjeriti u istinitost izjava kritičara. Tako je i bilo! Svijetlo se ugasio, zastor razmaknuo a dvoranom se prolomila Verdijeva predivna uvertira, koja svojom nježnom violinom mnogo obećava.

Scena je bila veoma minimalistički uređena. Na sredini same pozornice okretala se manja pokretna pozornica gdje se odvijala cijela radnja. Iako nisam poklonik minimalizma kada je riječ o takvoj vrsti djela, moram priznati da mi se cjelokupni ambijent svidio. Nakon uvertire na scenu je stupio Radames, egipatski vojskovođa koji je odabran da vodi vojsku u pohodu na Etiopiju. On u međuvremenu upoznaje prelijepu etiopsku robinju Aidu te se odmah u nju zaljubljuje. Aida mu uzvraća emotivnu vezanost, što izaziva revolt u faraonovoj kćeri Amneris koja voli Radamesa. S obzirom da Radames ide u rat protiv Etiopije, Aida osjeća unutrašnji razdor, budući da osoba koju voli ide u rat protiv njenog naroda. Sva četiri čina, koja su bila podjeljena u dva dijela, vrte se oko tog ljubavnog trokuta te zabranjene ljubavi između Radamesa i Aide.

Iako je orkestar bio dobro uvježban te zbor solidno pripremljen, ipak moram priznati da mi se solisti nisu svidjeli. Počevši od turskog tenora Efe Kislalia u ulozi Radamesa, koji je čak ponekad i falš pjevanjem u publici izazivao podsmijehe, pa do Dubravke Šeparović Mušović u ulozi Amneris, koju je u prvom dijelu orkestar u potpunosti *poklopio*. No ono što me najviše zasmatalo je završni duet Radamesa i Aide, pjevan na dnu njihove grobnice, dok iznad njih okrutni svećenici slave u hramu svoj kult, šire ruke i potihom mrmljaju molitve... tu – in questa tomba?! (Ti u ovom grobu?!) i u kojoj bi vještina izvođenja trebala biti na vrhuncu, a u isto vrijeme slatki i junački Radamesov glas, zgranut i ushićen, zagrebačku je publiku dočekaop potpuni kontrast te duet otpjevan bez snage, sukusa glasova i bez imalo emocija.

Već nakon prvog dijela iz publike su se mogli čuti podsmjesi te *usiljeni* pljesak koji je publika *poklanjala* izvođačima iz pristojnosti. *Groteskna predstava nedostojna proslave jednog od najznačajnijih skladatelja glazbene povijesti!* – govorili su ljudi. Ali, groteska ovdje nisu shvatili kao umjetnički koncept u službi nekog novog tumačenja velikog djela, već kao rujanje sa samom operom i kazalištem kao takvim. Stoga nije ni čudo što je toliko gledatelja predstavu doživjelo kao osobnu uvredu i uvredu Verdiju, geniju koji nipošto nije zaslužio takvu proslavu 200. rođendana.

S druge strane stajali su ljudi koji su uvjerljivo zastupali svoju tezu kako je redatelj možda želio naglasiti kontrast između masovnih trijumfalnih prizora u prvom i drugom, te dramatskih i intimnijih u trećem i četvrtom činu. Ali, parada neukusnog kiča, kako kritičari kažu, koji doista, nije bio holivudski nego zaostao i provincijalan, u prvom dijelu predstave imala je takav učinak da se publika u drugom dijelu smijala i onome što je trebalo biti ozbiljno.

Redatelj Balázs Kovalik izjavio je: *Ako očekujete prizor parade slavlja i slonove, toga u ovoj Aidi neće biti*, te je dodao kako se ponajviše žele fokusirati na likove.

Nasuprot uzvicima nezadovoljstva u publici se mogao naći i pokoji gledatelj koji je stao na Kovalikovu stranu te našao dublji smisao cijele priče. *Ljudi su u krivu kad govore kako opera nije više ono što je nekad bila. Upravo je ono što je bila, i u tome je problem* - govorili su poklonici ove režije koji su oduševljeno gledali novoobrađenu simboliku koja je bila prisutna u svakom detalju.

S obzirom na sve navedene teze, ja, kao neutralni slušatelj mogu zaključiti kako je Balázs Kovalik, imajući na umu da je opera ipak sinkretizam umjetnosti, želio ovom režijom uputiti na neke probleme današnjice koje zaokupljaju cijeli svijet. No, je li to trebao prikazati upravo u ovoj predstavi u kojoj se očekuje raskoš, koja je osim što je druga najizvođenija opera u Metropolitan operi, ujedno i odabrana za proslavu jubilarne 200. obljetnice Verdijeva rođenja, ostat će otvoreno pitanje na koje će svaki čovjek imati drugačiji odgovor.

Diva u Zagrebu - koncert za pamćenje

Lucija Jelušić

Nevjerojatan doživljaj! – uzvikivali su ljudi izlazeći iz dvorane čija će pozornica zauvijek pamtiti koncert jedne od najvećih diva današnjice – Eline Garanče.

U ponedjeljak, 21. siječnja, najpoznatija i po mnogim mišljenjima najbolja svjetska mezzosopranistica, Elina Garanča, nakon dva otkazana koncerta, napokon je održala nastup koji je iščekivao cijeli glazbeni svijet. Savršenstvo glasovne tehnike, predivni, dugi, izdržani tonovi, visine i dubine koje su kristalno čiste i miluju slušatelju uši, samo su neke od kvaliteta koje krase ovu iznimnu zvijezdu glazbenog neba. No, da ne otkrijem svoje oduševljenje odmah, krenimo ispočetka.

Pred samim ulaznim vratima *KD Vatroslava Lisinskog* žmarci su mi prolazili cijelim tijelom od uzbuđenja i ushićenosti. Nevjerojatna je čast i privilegija slušati, pa i ponešto naučiti, „upiti“, gledanjem i slušanjem Eline Garanče kako izvodi neke od djela koja su gradila povijest klasične glazbe. Ušavši, sjeli smo na svoja mjesta i koncert je mogao početi. Odmah na početku uslijedilo je razočaranje kada se ženski glas oglasio putem razglasa i obavijestio publiku kako neka od djela neće biti izvedena zbog kašnjenja partitura u Zagreb te je zbog toga simfonijski orkestar bio u nemogućnosti uvježbati cijeli program. Međutim pravu istinu saznali smo tek kasnije. Naime, Elina Garanča, njen suprug i dirigent Karel Mark Chichon i tenor Ho-yoon Chung u Zagreb su u nedjelju stigli tek navečer. U ponedjeljak je maestro Chichon uzalud pokušavao u jednom terminu nadoknaditi dva ili tri potrebna pokusa, pa je na kraju odlučio koncert skratiti za tri točke, ali srećom samo orkestralne.

Koncert je otvorila svima poznata uvertira opere *Ruslan i Ljudmila* Mihaila Ivanoviča Glinke, koju je orkestar HRT- a odsvirao veoma lijepo, ujednačeno i uvježbano do najmanjih pojedinosti. Nakon Glinke uslijedio je trenutak kojeg smo svi čekali. Na pozornicu je došetala sa svom svojom gracioznošću i profinjenošću, Elina Garanča. Dvoranom se prolomio gromoglasan pljesak i uzvici oduševljenja. Za početak svog prvog nastupa pred hrvatskom publikom, Garanča je odabrala ariju Ivane Orleanske *Sad kucnuo je čas* iz opere *Djevica Orleanska* Petra Iljiča Čajkovskog. Već prvim tonom pokazala je svu *veličinu* glasa koji jednako dobro zvuči u svim registrima, dinamikama te puni dvoranu toplinom i zvukom koji je naprosto božanstven. Nakon ovacija publike, na pozornicu je došetao korejski tenor Ho-yoon Chung koji je svojom izvedbom Federicove tužaljke iz 2. čina *Arležanke* F. Cilea gotovo izazvao podsmijeh. Bio je u potpunosti neusklađen s orkestrom te je počeo u potpuno drugačijem tonalitetu nego orkestar, na sreću brzo se pribrao i popravio, iako nikako nije mogao parirati slavnoj partnerici.

U prvom dijelu koncerta publika je mogla uživati u ariji Dalile iz opere *Samson i Dalila* Camillea Saint-Saënsa te u jednoj od mezzosopranskih uloga Romea u duetu s Tebaldom iz Bellinijeve opere *Capuleti i Montechi* te dva instrumentalna djela.

Drugi dio popunili su prizori iz opere *Carmen* Georges Bizeta, uloge kojom je Garanča osvojila svijet. Bilo ju je predivno gledati kako se graciozno kreće po pozornici u dugoj crvenoj haljini, glumeći veliku zavodnicu. Čuli smo habaneru i seguedillu te završni duet.

Moram priznati da nisam u potpunosti uživala u zajedničkim izvedbama Garanče i Ho-yoon Chunga upravo zbog glasovne ne ravnopravnosti. Njegovi ponekad nepravilno postavljeni vokali, stvarali su prigušenje u njegovom glasu koji nikako nije mogao nadglasati Garančino kristalno „zvonce“.

Osim toga, bila sam pomalo razočarana cjelokupnom organizacijom. Predugi redovi ispred blagajni te premalo tiskanih programa prikazuje određenu dozu neprofesionalnosti i neozbiljnosti s naše strane. Mislim da dolazak dive takvog statusa u tako malu državu kao što je Hrvatska iziskuje organizaciju na mnogo većem nivou. Ono što mi se veoma sviđalo je način na koji je simfonijski orkestar HRT- a pratio pjevače. Njihova ujednačenost i ljepota izvođenja bili su ravnopravni Garančinoj izvrsnosti.

Na kraju koncerta publika je mezzosopranisticu počastila velikim ovacijama, gromoglasnim pljeskom i glasnim uzvicima te nas je ona odlučila nagraditi fantastičnim bisom. Virtuoznom romancom *Carceleras* iz zarzuele *Laj hijas del Zebedeo* Ruperta Chapija još je jednom pokazala svoje veliko umijeće. Nevjerojatne pasaže i promjene tempa koje je Garanča izvodila s takvom lakoćom, oborili su publiku s nogu. Jednako tako lijepo zvučala je i kancona *Non ti scordar di me* i slavna napitnica iz *Traviata*, koju su Garanča i Chung otpjevali u duetu.

18

Nº 3. "Libiamo ne' lieti calici,,
Drinking-song.

Allegretto. (♩=69.)

Piano. *p* Tutti.

ppp

ppp

G. Verdi: *La Traviata*, arija *Libiamo* (napitnica)

Koju je Purcellovu temu Britten najviše volio?

Znate li odakle je tema Henryja Purcella koju je Benjamin Britten uzeo za svoju skladbu *Vodič kroz orkestar za mlade* poznatu i kao *Varijacije sa fugom na Purcellovu temu*? To je tema *Rondeau* – a iz scenske glazbe za dramu *Abdelazer* engleske spisateljice Aphre Bahn (koju je Purcell napisao 1695.). Britten ju je pak iskoristio kako bi istaknuo boje tonova i kapacitete različitih orkestralnih skupina glazbala. U uvodu temu izvodi cijeli orkestar, a zatim ju izvode pojedine veće skupine, kako slijedi: drveni puhači, limeni puhači, gudači i posljednje su udaraljke. Svaka varijacija zatim prelazi od jednog do drugog instrumenta (također istim redoslijedom skupina), ali od zvukom najvišeg do najnižeg instrumenta. Nakon što svaki dio orkestra, kako zajednički, tako i pojedinačno, provede temu, slijedi fuga s originalnom temom koja započinje piccolom te slijede imitacije u drvenim puhačima, gudačima, limenim puhačima, te na kraju udaraljka. Kad su svi uključeni, nakon

udarca u gong, limeni puhači ponovo sviraju Purcellovu originalnu melodiju u augmentaciji, dok ostatak orkestra i dalje provodi temu fuge. Kraj skladbe je obilježen značajnim *fortissimom* i *Maestoso* krajem.

No Purcellova tema nije ostavila učinak u samo Brittenovoj glazbi. Pojavljivala se u mnogobrojnim serijama i filmovima, među kojima su televizijska serija *The First Churchills* (1969.), scena na Netherfieldskom balu u filmu *Ponos i predrasude* (2005.), kao i leit motivu u nagrađivanom filmu *Moonrise Kingdom* (2012.).

Iva Božić

Politika i glazba - zabranjeni Rigoletto

Danas se opera *Rigoletto* smatra jednom od Verdijevih najuspješnijih opera. No, svojevremeno ona nije naišla na odobravanje. Naime, sadržaj opere izazvao je reakciju talijanske i austrijske cenzure. Prvotni naslov opere bio je *Prokletstvo*, a libreto je napisan prema Hugoovoj drami *Kralj se zabavlja* koja je i sama bila zabranjena nakon prve izvedbe zbog političke nepodobnosti. Hugo je kritizirao tadašnjeg francuskog kralja, Louisa Phillipa, a smatra se da je Verdi svoju kritiku usmjerio prema austrijskim vladarima pod čijom je vlašću bila Italija. Osim toga, neprikladnim su se smatrali dvorska luda kao protagonist, ozračje raskalašenosti i cinizma, silovanje, uvođenje lika plaćenog ubojice. Danas to zvuči gotovo nevjerovatno, ali treba uzeti u obzir da su tada operne predstave bile važni društveni događaji te je opera mogla ugroziti poredak ukoliko bi ukazala na njegove nedostatke. Također, to je vrijeme u Italiji obilježeno uzavreloom političkom situacijom te neuspjelim revolucijama. Verdi je bio prisiljen pristati na kompromise. Tako je radnju smjestio u drugo vrijeme, kralja Franju pretvorio je u izmišljenog Vojvodu od Mantove. No, i uz te izmjene, Verdi je uspio sačuvati karakter vladara koji iskorištava svoj položaj i moć.

Ana Bokulić

Politika i glazba- Credo skandal

Arvo Pärt (1935.) je svjetski poznati estonijski skladatelj u čijim djelima odjekuju razni stilovi 20. stoljeća, ali i srednjovjekovno crkveno pjevanje. No, njegov put do slave i uspjeha bio je težak!

U vrijeme premijere Pärtove skladbe *Credo* (1968.) njegovo otvoreno prihvaćanje kršćanstva (tekst: *Credo in Jesum Christum* tj. *Vjerujem u Isusa Krista*) SSSR je tumačio kao političku provokaciju, kao napad na komunistički režim. Ovaj skandal je bio divlji, prepun neprestanog miješanja odobravanja i izravnog odbijanja od strane vlasti. Zabrana izvođenja skladbe *Credo* obilježila je odlučujuću prekretnicu u Pärtovom daljnjem razvoju. Od tog trena, smatrao je sve svoje prethodne kompozicijske tehnike besmislenima. Pärtova potraga za vlastitim *unutarnjim muzičkim glasom*, dovela ga je u kreativnu krizu koju je vukao sa sobom 8 godina. Tijekom tog perioda Pärt kao da je ponovo trebao *naučiti hodati*, potpuno je prestao skladati i povukao se u

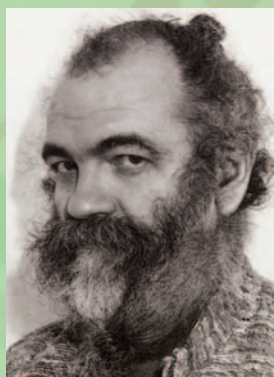
proučavanje raznih stilova glazbe. U potrazi za novim glazbenim jezikom učio je o Greogijanskom koralu i srednjovjekovnoj vokalnoj polifoniji.

Kada je konačno *pronašao svoj glas*, njegova su se djela počela izvoditi izvan Estonije, a borba protiv sovjetske vlasti postala neizdrživa odlučio je 1980. godine emigrirati na zapad sa ženom i 2 sina. Estonijska komunistička vlada ohrabrila ga je da napusti zemlju.

I na kraju jedan savjet za sve kompozitore i one koji se tako osjećaju: u trenucima krize, vjerujte sebi i svom talentu, a ne politici, a pritom pazite da preživite!

Hana Zdunić

Minimalizam, posebna zvijerka bez kraja

La Monte Young (1935.), američki skladatelj koji je razvijao koncept dužeg trajanja skladbi u suvremenoj glazbi. Ujedno je i njegov rad odigrao ključnu ulogu u razvoju i rastu minimalističkog stila.

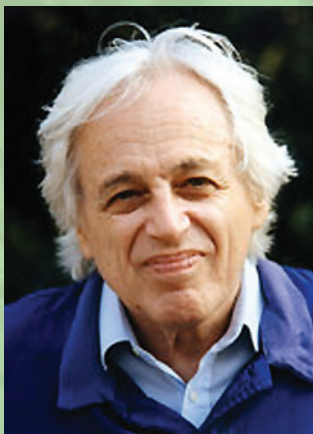
Naziv minimalizam potječe od latinske riječi *minimus*, što znači najmanji. Međutim, ta djela su sve samo ne najmanja i kratka. Ona, štoviše, mogu trajati po nekoliko sati poput nekih skladbi *The Tortoise, His Dreams and Journeys*, koja bi se zapravo morala izvoditi vječno, bez prekida. A značenje najmanjeg, minimalnoga, odnosi se na vrlo male, postupne promjene pojedinih glazbenih sastavnica tijekom skladbe, poput promjena melodije, ritma, harmonije, boje ili dinamike. Izvedba od izvođača traži energiju i predanost, izazov je i psihički i fizički – nije čudno da su se neki od

glavnih predstavnika stila vezali uz istočnjačke discipline i filozofije kao što je budizam. Bez obzira na prihvatljivost djela kasnijih minimalista, stil zna biti zahtjevan još više za samog slušatelja jer ga glazba izmiče iz prepoznatljivosti i iz zaštićenosti.

Ako niste jedni od onih koji ostavljaju žestoke opaske po YouTube-u, preporučam poslušati La Monte Youngov *The Well Tuned Piano*.

Hana Zdunić

Film i glazba - Tko je bio Kubrickov ljubljani skladatelj?

György Ligeti (1923. – 2006.) je skladatelj mađarskog podrijetla koji je studirao u Cluju i Budimpešti te emigrirao na Zapad. Tada je započela njegova pustolovina, djelovao je u različitim gradovima i na različitim studijima. Bio je avanturist i što se forme i što se ekspresije tiče te velik vizionar suvremene glazbe. Njegov raznolik opus zauzeo je posebno mjesto u povijesti glazbe po svojoj visokoj glazbenoj kvaliteti i beskompromisnoj individualnosti.

Ligeti je išao putem koji ga je, od zanemarivanja „pravila“ klasičnog skladanja, odveo od tona zvuku, od zvuka šumu, a od šuma tišini. Različiti Ligetijevi skladateljski postupci pokazali su se vrlo blizu onomu što je želio slavni engleski redatelj Stanley Kubrick (1928. – 1999.). Skiciranje skladbe i prepuštanje izvedbe izvođaču kao u aleatorici (aleatorika je način skladanja koji se temelji na načelu slučaja — o konačnom zvučanju skladbe ne odlučuje skladatelj, nego izvođač) u Kubricka također postoji: Odiseja je tek skicirana, a značenja su prepuštena gledateljima. Budući da Kubrick nije bio skladatelj, morao se koristiti skladbama drugih, ali je njihov redoslijed, njihovo mjesto pojavljivanja, kao i način njihova montiranja u film, birao sam. Tako su Ligetijeve skladbe Lux aeterna (šesnaesteroglasni zbor a cappella), svojim tečnim kontinuitetom i postupnom pretapanju zvukovnih boja muških i ženskih glasova stvarajući hipnotičnu atmosferu, i Requiem (za sopran, mezzosopran, dva mješovita zbora i orkestar) postale slavne nakon filma Odiseja u svemiru 2001., a Ligetijeva zastrašujuća skladba Musica Ricercata II., nakon Kubrickova posljednjega filma Oči širom zatvorene. Kubrickov glazbeni izbor nije bio besmislen. Izborom je upravljalo razmišljanje o svemiru (nepojmljivu za čovjeka), koji je bio povezan s atonalitetnim djelima Györgya Ligetija, i razmišljanje o svemiru iz perspektive čovjeka koji misli da ga je osvojio i ukrotio.

Egzistencijalna pitanja i ideje daju Ligetijevoj glazbi to nešto čovječno, a ne više toliko neopipljivo, a to je jedan od razloga što bi njegov rad trebao biti sve više i više u središtu interesa izvođača i slušatelja!

Hana Zdunić

Film i glazba - Django Unchained uz Verdijev Dies Irae

U jednom od najvećih filmskih hitova 2013. godine, Tarantinovom remek djelu Django Unchained, pojavljuje se i skladba Giuseppea Verdia. U sceni kad grupa jahača koja neobično podsjeća na članove Ku Klux Klana jaše kroz noć kako bi uhvatili glavne junake, doktora Kinga Shultza i odbjeglog Djanga, glazbena pozadina je ni manje ni više nego Dies Irae iz Verdijevog Requiema. Sve je to samo uvod jednoj od svjetlijih (ili bi bilo prikladnije reći mračnijih) scena u kojoj se članovi potjere prepiru oko praktičnosti bijelih vreća na glavi. Tako se Verdijev Dies Irae našao u glazbenom čuštaju koji čine pjesme iz starih westerna, rap i rock pjesme te poneka originalna skladba za film. Preporučamo pogledati film, makar zbog Verdijevog Dies Irae!

Matej Lovrenović

Nastupi i gostovanja učenika

U školskoj godini 2012/13. naši su komorni sastavi i orkestri imali brojne uspješne nastupe i gostovanja. Previše ih je da bismo sve nabrojali, izdvojili smo nekolicinu:

DUO HAX

Martin Kutnar, harmonika i Bartol Stopić, saksofon kao pobjednici prednatjecanja u Zagrebu i finalisti *Imagine Croatia 2012*. nagrađeni su gostovanjem na *Imagine Belgium 2013*. (Brussels, 29. lipnja 2013.) *Imagine Festival* je zajednički naziv za natjecanja mladih solista i grupa (od 12 do 20 godina) svih glazbenih stilova– tip festivala nastao u okviru *Jeunesses Musicales International*- svjetske organizacije *Glazbene mladeži* čija je članica i *Hrvatska glazbena mladež*. (više na [www. Hgm.hr](http://www.Hgm.hr))

Simfonijski orkestar kao dobitnik prve nagrade na Državnom natjecanju nastupio je na završnom koncertu u Dubrovniku.

Kvartet harmonika gostovao je u Daruvaru.

Gitaristički orkestar je ponovno oduševio publiku na našim *Danima škole*.

Kvartet klarineta muzicira na *Danima glazbe* u Slavenskom Brodu.

GENERACIJA 2013.

Iva Božić

Još jedna školska godina je prošla i tako pozdravila nove maturante. Bilo da su u našoj školi od malih nogu ili su došli malo kasnije, svima je ova škola prirasla k srcu već prvim pogledom na školsku zgradu. Zapravo, bolje rečeno, pogledom na dom. S predivnim pročeljem i staklenim vratima, zelenilom pred školom, predivnim cvijećem sa stražnje strane, tko se ne bi osjećao kao kod kuće. A kad uđete, nema onog mirisa straha koji svakodnevno prožima hodnike običnih škola. Ovdje se besprekдно čuje glazba, atmosfera je živa u bilo koje doba dana i osjećate se dijelom te obitelji. I to smo mi upravo i bili. Profesori su uvijek bili tu za nas, puni razumijevanja, brige i strpljenja. Stekli smo prijatelje za život s kojima ćemo pamtili predivna iskustva, zabavne trenutke provedene na satovima i na hodnicima škole, ali i izvan. Nakon dodjele završnih svjedodžbi, na koju mnogi nisu mogli doći, pitali smo maturante:

*Koji ti je najdraži trenutak u ovoj školi?
Kakvi su ti planovi i želje za budućnost?
Kojih smiješnih trenutaka se rado prisjećaš?
Što ti je bilo najteže /najlakše?*

Maturanti 2013., ispred škole

Nikola Kudrna , violončelist

Najdraži trenuci u glazbenoj školi bili su mi putovanja s orkestrom, podjela svjedodžbi 1. 7. 2013. (torte su bile zakon), projekt Gospodar prstenova (Dominik zvijezda – Pippin !). Planovi i želje su mi da sviram cello za svoj gušt, upišem FER i 3cellos (ha – ha) .

Kora Dvorski, gitaristica

Najdraži trenuci su mi bili nastupi s orkestrom i putovanja. Planovi i želje su mi da se nastavim baviti muzikom kao odmorom od života. Najsmješniji trenutak mi je bio kad je profesorica Perak išla ubiti bumbara notama...

Marija Katarina Jukić, klaviristica

Najdraži trenutak mi je definitivno bio kada smo svi zajedno bili na pozornici i izvodili Gospodara prstenova. Planovi i želje su mi da upišem Muzičku akademiju u Zagrebu (studij muzikologije). Najsmješniji trenuci su mi bili brojni biseri naših dragih profesora. Ništa mi nije bilo teško. Prelagano je bilo.

Nina Ugrinović, flautistica

Najdraži trenutak mi je bila turneja s puhačkim orkestrom – odlazak u Fužine!!! Plan mi je upisati studij montaže na Dramskoj akademiji. Previše je smiješnih trenutaka da bih ih nabrojala. Teški su mi bili dvoglasni diktati i rano ustajanje, a najlakše mi je bilo uživati na slušnim primjerima na satovima povijesti glazbe.

Petra Bratković, violinistica

Najdraži trenuci su mi bili putovanja s orkestrom i komornom. Plan mi je zadržati glazbu u životu, što god da radila. Najteže mi je bilo uskladiti dvije škole.

Ivona Pleše, flautistica

Najdraži trenutak su mi bile turneje s orkestrom i Fužine. Planovi i želje su mi modni dizajn i da se bavim glazbom svirajući na ulici. Najsmješniji trenuci su mi bili na povijesti glazbe. Najteža mi je bila harmonija u 8 ujutro. Subotom!

Matija Kasać, kontrabasist

Najdraži trenuci su mi bili nastupi sa Gospodarom prstenova. Planovi i želje su Muzička akademija, sviranje i samo sviranje. Najteža mi je bila harmonija na klaviru, a najlakše je bilo sviranje u orkestru.

Ivan Starčević, teorijski odjel

Najdraži trenutak mi je bio nastup na Bienale-u (ton fis2 na nastupu u 4:33 na klaviru je postao slavan). Želio bih se baviti jazzom, bilo čime što je vezano uz jazz, po mogućnosti ući u Zawinul's Syndicate. Svaki neplanirani trenutak mi je bio smiješan. Ništa nije teško kada voliš ono što radiš. Glazbeniku glazba nije teška.

Iva Miličić, flautistica

Najdraži trenuci su mi bili satovi povijesti glazbe, rođendani, HGZ koncerti i orkestar. Plan mi je upisati faks i nastaviti svirati.

Mateja Taradi, teorijski odjel

Najdraži trenuci su mi bila rođendanska iznenađenja i Ivine torte. Plan mi je upisati Filozofski fakultet u Zagrebu.

Marina Ladan, violinistica

Najdraža su mi bila putovanja s orkestrom. Planovi i želje su mi da radim ono što volim. Najteže mi je bilo uskladiti dvije srednje škole!

Slavica Marijan, teorijski odjel

Planovi i želje za budućnost su mi raditi ono što volim.

Zrinka Đerek, gitaristica

Najdraži trenuci su mi bili sviranje s orkestrom i druženje s vršnjacima. Plan i želja za budućnost mi je Grafički ili Tekstilno – tehnološki fakultet.

Pohvaljeni i nagrađeni učenici generacije

Nagrada Olga Pavičić za najbolju učenicu teorijskog odjela

Iva Božić

Najdraži trenuci u glazbenoj školi bili su mi koncert Gospodara prstenova, rođendani i zadnji sat povijesti glazbe. Planovi i želje su upisati Muzičku akademiju i baviti se u životu onime što volim. Najsmješniji trenuci su mi bili prima vista pjevanja na solfeggiu. Tu i tamo je bilo teško uskladiti obje škole i zbog toga je trebalo malo odricanja, ali ništa mi zbog toga nije ostalo u lošem sjećanju. Najveće hvala našoj razrednici koja se redovno brinula imamo li što za jesti i hranila nas ako nismo imali, koja je uvijek stavljala sve obavijesti na facebook, ali i male uvode u sljedeće sate kako ih ne bismo slučajno propustili, što je strogo nadzirala svako pisanje testova (iako smo uspjeli ponešto i prepisati), bodrila svakog od nas, pogotovo u ovo zadnje krizno doba, te na radosti i veselju kojima svakodnevno zrači i svojim osmjehom rezerviranim za svakog od nas uljepša svoje satove. Hvala vam najveća od srca, puno vas vole vaši maturanti.

Pohvala nastavničkog vijeća za iznimne sviračke uspjehe

Ana Krajnović, klavirski odjel

*Danijel Radanović, gudački odjel,
kontrabasist*

Maturanti

*Kvartet gitara Elly's : Matko Bobić,
Karlo Krpan, Mihael Majetić,
Zvonimir Filjak*

Verdi i faraon